

Sprawozdanie 4: Praktyczna implementacja projektów cyfrowych w programowalnym układzie FPGA

Łukasz Wala

*AGH, Wydział Informatyki, Elektroniki i Telekomunikacji
Technika Cyfrowa 2021/2022*

Kraków, 14 czerwca 2022

1 Układy FPGA i ich zastosowanie

FPGA (od ang. *field-programmable gate array*) to rodzaj programowalnego układu scalonego, który dla projektanta ma taką samą funkcjonalność jak wyspecjalizowany układ scalony, jednak może być wielokrotnie programowany bez demontażu, po jego wytworzeniu i zainstalowaniu w urządzeniu docelowym.

W porównaniu do typowego mikroprocesora, FPGA ma wiele zalet:

- pozwala na zrealizowanie wyspecjalizowanej funkcjonalności, która na mikroprocesorze mogłaby być niemożliwa lub wolniejsza,
- prostsze zrównoleganie operacji,
- często jest szybsze (ponieważ wyspecjalizowane do zadania, oraz nie ma potrzeby dekodowania instrukcji i marnowania cykli zegara na przesyłanie danych po magistrali).

Układy FPGA mają wiele zastosowań, np.:

- przetwarzanie sygnałów, np. w mikserach, syntezatorach, obróbce dźwięku,
- systemy czasu rzeczywistego wykorzystywane w lotnictwie i wojsku,
- oscyloskopy, gdzie mikroprocesor nie jest w stanie obsłużyć pewnych sygnałów, bo pracuje zbyt wolno.

2 Opis problemu

Ideą zadania jest, korzystając z programu Intel Quartus, zrealizowanie na dowolnym układzie FPGA projektu prostego kalkulatora dla dwóch dowolnych cyfr.

Dwie cyfry powinny być wprowadzane do układu za pomocą ośmiu mikroprzełączników (switchy), po cztery bity na każdą z dwóch cyfr. Za pomocą dwóch przycisków (push-button) wybierane będzie to, czy cyfry mają być dodane czy pomnożone. Po wprowadzeniu cyfr, powinny one być wyświetlane na dwóch wyświetlaczach siedmiosegmentowych. Po wciśnięciu np. lewego przycisku, na dwóch wyświetlaczach siedmiosegmentowych powinien się pojawić dzielny wynik sumy obydwu cyfr, a po wciśnięciu prawego przycisku wynik ich iloczynu.

Projekt zostanie wykonany w języku VHDL.

3 Opracowanie problemu

Przyjęte zostały pewne założenia:

- dwie wprowadzane cyfry są nieujemne, tzn. zapisane w systemie dwójkowym,
- stanem aktywującym segment wyświetlacza oraz przyciski do zmiany trybu jest 0,
- tryb kalkulatora jest zależny od ostatniego wciśniętego przycisku, natomiast jeżeli oba przyciski wciśnięte są na raz, wszystkie segmenty wyświetlacza są wygaszone.

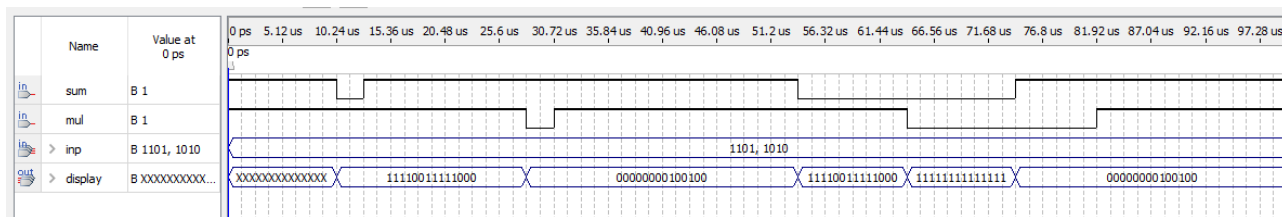
Problem sprowadza się do kilku etapów: wczytanie danych, wykonanie na nich obliczeń oraz wyświetlenie na dwóch wyświetlaczach siedmiosegmentowych.

Wczytanie danych jest równoznaczne z połączeniem zmiennych wejściowych w kodzie z rzeczywistymi elementami układu FPGA, co nie jest opisane w tym sprawozdaniu.

Wykonanie obliczeń zostało zrealizowane za pomocą pakietu *ieee.numeric_std*, jednak innym, bardziej czasochłonnym rozwiązaniem mogłoby być zaprogramowanie wszystkich podukładów potrzebnych do sumowania i mnożenia od podstaw. Kwestia trybu obliczeń została rozwiązana zgodnie z powyższymi założeniami.

Wyświetlanie wartości na wyświetlaczach w systemie szesnastkowym było prostym zadaniem — lewy wyświetlacz pokazuje wartość czterech bardziej znaczących bitów rozwiązania, a drugi czterech mniej znaczących bitów rozwiązania.

Symulacja działania układu dwóch wybranych wartości *a* i *b* oraz różnych trybów:

Poniżej kod w języku VHDL:

```

library ieee;
use ieee.std_logic_1164.all;
use ieee.numeric_std.all;

entity simple_calculator is
    port(
        a, b: in std_logic_vector(3 downto 0);
        sum, mul: in std_logic;
        display : out std_logic_vector(13 downto 0) := b"111111111111111"
    );
end simple_calculator;

architecture arch of simple_calculator is
    signal operation_result : std_logic_vector(7 downto 0);
    signal if_sum : std_logic := '0';
    signal if_mul : std_logic := '0';

    -- converts 4 bit unsinged number to states of 7 segment display in HEX
    function binary_to_ssd (
        switch : std_logic_vector(3 downto 0)
    )
        return std_logic_vector is variable sevenSegment : std_logic_vector(6 downto 0);
    begin
        case switch is
            -- 0 = display & 1 = no display
            when "0000" => sevenSegment := "1000000"; -- 0,
            when "0001" => sevenSegment := "1111001"; -- 1
            when "0010" => sevenSegment := "0100100"; -- 2
            when "0011" => sevenSegment := "0110000"; -- 3
            when "0100" => sevenSegment := "0011001"; -- 4
            when "0101" => sevenSegment := "0010010"; -- 5
            when "0110" => sevenSegment := "0000010"; -- 6
            when "0111" => sevenSegment := "1111000"; -- 7
            when "1000" => sevenSegment := "0000000"; -- 8
            when "1001" => sevenSegment := "0010000"; -- 9
            when "1010" => sevenSegment := "0001000"; -- A
            when "1011" => sevenSegment := "0000011"; -- b
            when "1100" => sevenSegment := "1000110"; -- C
            when "1101" => sevenSegment := "0100001"; -- d
            when "1110" => sevenSegment := "0000110"; -- E
            when others => sevenSegment := "0001110"; -- F
        end case;
        return sevenSegment;
    end binary_to_ssd;
end arch;

```

```

-- converts 8 bit number to states of dual 7 segment display in HEX
procedure display_value(value : std_logic_vector(7 downto 0)) is
begin
    if value = b"11111111" then
        display <= b"11111111111111";
    else
        display <= binary_to_ssd(value(7 downto 4)) & binary_to_ssd(value(3 downto 0));
    end if;
end procedure display_value;

begin
process(sum, mul)
begin
    if sum = '0' and mul = '0' then
        if_mul <= '0';
        if_sum <= '0';
    elsif sum = '0' then
        if_sum <= '1';
        if_mul <= '0';
    elsif mul = '0' then
        if_mul <= '1';
        if_sum <= '0';
    end if;
end process;

operation_result <=
    std_logic_vector(resize(unsigned(a), operation_result'length) + unsigned(b)) when if_sum = '1' else
    std_logic_vector(unsigned(a) * unsigned(b)) when if_mul = '1' else
    b"11111111";

display_value(operation_result);

end arch;

```